

Nr 201.

Av herr **Johansson, Johan Peter**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående skogsvårdsstyrelser.

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition (nr 160) till riksdagen med förslag till förordning angående skogsvårdsstyrelser av den 10 mars 1923 får jag, som icke i alla delar kan biträda den kungl. propositionen, härmed framhålla min från Kungl. Maj:ts författningsförslag avvikande mening.

I sin motivering till §§ 2—4 i nu gällande förordning angående skogsvårdsstyrelser av den 24 juli 1903 uttalar sig särskilda utskottet (nr 2), som hade att behandla de till 1903 års riksdag avgivna kungl. propositionerna och motionerna angående skogslagstiftningen, bland annat på följande sätt:

»I likhet med skogskommittén anser utskottet tillsynen över vården av enskildes skogar icke vara skogsvårdsstyrelsernas och de av dem antagna biträdenas betydelsefullaste uppgift. Dessa styrelser skola ingalunda till sin egentliga karaktär bli polismyndigheter, tillsatta för att efterspana och beivra överträdelser av lagen angående vård av enskildes skogar. Utan de skola, var inom sitt verksamhetsområde, vara det centrala organet för alla de strävanden, som avse att höja den enskilda skogsvården. Och härvid är det naturligen på frivillighetens väg, som de största resultaten kunna ernås. För att denna uppfattning må erhålla något uttryck i lagen, anser utskottet, att vid en uppräknings av skogsvårdsstyrelses åligganden, som meddelas i 4 §, de i det kungl. förslaget under punkt b) omförmälda åtgärder böra nämnas först.

Då gagnet av hela den föreslagna lagstiftningen rörande enskildes skogar lär i väsentlig mån bli beroende av det sätt, varpå skogsvårdsstyrelserna med tillgodoseende av de olika orternas behov fylla sin uppgift, äro instruktionerna för dessa styrelser av stor betydelse, och vid sådant förhållande synes det böra uttryckligen stadgas, att Kungl. Maj:t före utfärdandet av ifrågavarande instruktioner har att höra vederbörande landsting och hushållningssällskaps förvaltningsutskott.»

För min del kan jag, som varit i tillfälle att på nära håll, bland annat som ledamot i Jämtlands läns landsting, följa skogsvårdsstyrelsens inom Bihang till riksdagens protokoll 1923. 3 saml. 68 häft. (Nr 201.)

nämnda län nu mer än 18-åriga verksamhet, icke finna, att något tillkommit, som bör rubba denna för skogsvårdsstyrelserna utstakade arbetsplan med den kontroll, som lagts i landstings och hushållningssällskaps händer. Skogsvårdsstyrelserna hava år från år allt mera målmedvetet arbetat för den enskilda skogsvårdens höjande. Det kan väl tyckas för den, som icke är närmare insatt i skogsvårdsstyrelsernas arbetssätt, som om skogsvårdsstyrelserna allt framgent, oberoende av de ändringar, som den föreliggande kungl. propositionen innehåller, skulle kunna vara oförhindrade att gå samma väg som hittills. Nej, så är icke förhållandet, ty en annan myndighet har nu genom den kungl. propositionen med förslag till ny förordning för skogsvårdsstyrelser kommit med, och denna angives i sista stycket i 4 § samt i 8 §, nämligen kungl. domänstyrelsen. I 4 § stadgas att, förutom som hittills landstinget och hushållningssällskapets förvaltningsutskott, jämväl kungl. domänstyrelsen skall höras rörande det reglemente, som Kungl. Maj:t äger att för skogsvårdsstyrelserna fastställa, och i 8 § bestämmes, att kungl. domänstyrelsen äger meddela föreskrifter rörande huru skogsvårdsstyrelsens redovisning för sin förvaltning samt framställningen angående de under skogsvårdsstyrelsens tillsyn stående skogarnas tillstånd och skötsel skola vara avfattade, att revisionsberättelsen över styrelsens redovisning, i vilken berättelse ansvarsfrihet för styrelsen skall till- eller avstyrkas, ävensom framställningen angående skogarnas tillstånd och skötsel skall insändas till domänstyrelsen, vilken efter verkställd granskning skall överlämna handlingarna till Kungl. Maj:t med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet för skogsvårdsstyrelse och med angivande i övrigt av de erinringar eller framställningar, vartill omständigheterna må föranleda, och skulle Kungl. Maj:t finna, att ansvarsfrihet icke bör beviljas skogsvårdsstyrelse, äger Kungl. Maj:t förordna domänstyrelsen att genom sin fiskal vidtaga därav påkallade åtgärder.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet den 10 mars 1923 vid föredragning av detta ärende, nämligen förordning angående skogsvårdsstyrelser, yttrade departementschefen:

»De synpunkter, ur vilka en central myndighet över skogsvårdsstyrelserna ansetts erforderlig eller önskvärd, hava i stort varit dels erhållande av en sakkunnig överinstans, dit klagan kunde föras över skogsvårdsstyrelsernas beslut, och dels åstadkommandet av så stor enhetlighet i lagtillämpningen och styrelsernas verksamhet i övrigt, som kunde ske utan för stort ingrepp i den av lokala förhållanden betingade smidigheten.

Vad angår den skogliga kompetensen hos de myndigheter, vilka tillerkänts bestämmanderätt uti skogsvårdsfrågor, gäller enligt så väl nuvarande som föreslagna bestämmelser, att frågor om reproduktionsåtgärder falla under domstols

avgörande, medan utsynings- eller tillståndsfrågor i händelse av missnöje med skogsvårdsstyrelsens beslut skola prövas av länsstyrelsen och Kungl. Maj:t. Då det nu påyrkats införandet av en särskild, fackutbildad besvärinstans, lär därmed avsetts att ersätta länsstyrelsen, icke däremot vederbörande domstol. Visserligen föreligger den olikheten beträffande dessa båda myndigheters befattning med hithörande frågor, att det vid domstolsförfarandet gäller att avgöra, huruvida någon skyldighet föreligger att vidtaga dessa skogsvårdsåtgärder, medan länsstyrelsens prövning hänför sig till vad som ur rent skoglig synpunkt under vissa förutsättningar bör ske eller kan fordras, men ur denna olikhet torde näppeligen kunna härledas något stöd för kravet på en starkare fackutbildad myndighet än länsstyrelsen. Lika väl som vid domstolen kan hos länsstyrelsen erhållas en allsidig handläggning, därvid olika forstliga synpunkter kunna komma till sin rätt. På samma gång får icke förglömmas den kommunala karaktären hos skogsvårdsstyrelserna och att vid avgörandet av hithörande frågor många av ortsförhållandena och dylikt härflytande omständigheter äro av betydelse, vilkas rätta beaktande lättare kan ske hos länsstyrelsen än av en centralmyndighet. Icke utan betydelse torde slutligen vara, att den särskilda fackmyndigheten väl icke skulle bli slutlig instans över skogsvårdsstyrelserna, utan i allt fall hithörande tvistefrågor få dragas inför Kungl. Maj:t. Åsikten, att den vid organiseringen av skogsvårdsstyrelserna tillämpade grundregeln om deras självständighet visat sig lycklig och fortfarande bör bibehållas, delas av mig. Härmed synes mig dock icke oförenligt att få till stånd en större enhetlighet i styrelsernas verksamhet i vissa avseenden. Att uppdraga regler härför på sådant sätt, att självständigheten icke förspilles, är givetvis förenat med svårigheter; i stort sett synes mig emellertid intet vara att erinra mot vad i detta hänseende av kommittén föreslagits beträffande den av densamma tilltänkta skogsvårdsinspektörens uppgifter. De i denna del framkomna anmärkningarna hava egentligen icke heller hänfört sig till dessa uppgifter, utan riktat sig emot det vaga och obestämda uti själva befattningen och därmed förknippad svårighet att göra sig gällande. På grund av det fog, som ej kan fränkännas dessa anmärkningar och då över huvud en särskild myndighet icke torde vara lämplig eller erforderlig för de angivna uppgifternas tillgodoseende, har det synts mig naturligt att inordna de för den önskade enhetligheten erforderliga åtgärderna uti domänstyrelsens verksamhet. De avseenden, som härvid ifrågakomma, framgå närmare vid de särskilda paragraferna i den förevarande förordningen; mera direkt gälla de i 4 och 8 §§. I samband med dessa domänstyrelsen tillagda uppgifter bör ock ses den befattning med prövning av hushållningsplaner och uppsikt å från lagen om kommunslogar m. m. dispenserade skogar, som enligt nämnda lag uppdragits åt domänstyrelsen.»

Allt vad statsrådet här andragit som motiv för att frångå förslagen om central myndighet över skogsvårdsstyrelserna eller inrättande av skogsinspektörsbefattning har jag ingenting att erinra mot, men då herr statsrådet slutar med, att *»då över huvud en särskild myndighet icke torde vara lämplig eller erforderlig för de angivna uppgifternas tillgodoseende, har det synts mig naturligt att inordna de för den önskade enhetligheten erforderliga åtgärderna uti domänstyrelsens verksamhet»*, kan jag icke vara med längre.

Detta innebär nämligen i verkligheten, att skogsvårdsstyrelserna härmed hava sin överstyrelse färdig, och jag är förvissad om, att detta icke kommer att visa sig välgörande för den enskilda skogsvårdens framsteg i vårt land. Domänstyrelsen har ju numera övergått till att vara ett affärsdrivande verk, och må den gärna driva sina affärer till stor vinst för statskassan. Herr statsrådet säger i sitt ovan citerade anförande: *»Åsikten, att den vid organiseringen av skogsvårdsstyrelserna tillämpade grundregeln om deras självständighet visat sig lycklig och fortfarande bör bibehållas, delas av mig.»* Men sedan uttalar herr statsrådet, att en större enhetlighet i styrelsernas verksamhet i vissa avseenden vore önskvärd, och anser, att detta skall vinnas genom domänstyrelsens förmedling. Den enhetligheten vunnas säkerligen, att skogsvårdsstyrelsernas arbetsglädje och håg för initiativ för den enskilda skogsvården icke slappades utan rent av dödades.

Som det nu är, äro dock skogsvårdsstyrelserna icke alldeles utan möjligheter att åvägabringa enhetliga principer i sin verksamhet. Vart tredje år hålla nämligen skogsvårdsstyrelserna ombudsmöten, då frågor, som beröra deras arbetssätt och tillämpning av skogslagarna, diskuteras. Sedan handlar varje styrelse så, som förhållandena inom vars och ens verksamhetsområde ge anledning till. Styrelsens medlemmar äro tillsatta av Kungl. Maj:t, landsting och hushållningssällskap. Landsting och hushållningssällskap samt revisorer hava tillfälle att säga sin mening. Är det något påstått fel, torde styrelsen lämna nöjaktig förklaring eller taga rättelse.

I detta sammanhang kan jag icke underlåta att framhålla, vad Kungl. Maj:ts proposition säger i sista stycket i 8 § i förslaget till förordning angående skogsvårdsstyrelser: *»På landstinget och hushållningssällskapet ankommer att för sin del* bevilja eller vägra skogsvårdsstyrelsen ansvarsfrihet för styrelsens förvaltning under det år revisionsberättelsen omfattar.»* Sedan äger domänstyrelsen till- eller avstyrka ansvarsfrihet samt — icke nog härmed — avgiva erinringar eller framställningar, vartill omständigheterna må föranleda. Det torde härav vara klart, att det i realiteten blir kungl. domänstyrelsen, statens affärsdrivande verk, som skall giva direktiven för huru den enskilda skogsvården, detta folkets stora, egna intresse, som ledes av av Kungl. Maj:t samt av skogsägarna själva utsedde, med skogsförhållandena i orten förtrogne män, med biträde av skogligt bildad man, skall skötas och utvecklas.

Skogsvårdsstyrelserna hava nu i snart två decennier med liv och intresse gjort sitt bästa för den enskilda skogsvården. Man kan rent av säga,

* Kursiverat av motionären.

att styrelserna söka överträffa varandra i strävandena för det gemensamma målet, en förbättrad skogsvård inom vårt land. De resultat, vartill de kommit, äro, sammanförda, rent av storartade. Som exempel på, vad skogsvårdsstyrelserna förmått utföra under sin obundna arbetsform, vill jag omnämna, att genom styrelsernas förmedling och under ledning av deras personal ha omkring 414,000 hektar skogsodlats och med bidrag från styrelserna ha å enskildes skogsmarker dikats omkring 34,000 mil diken. Utsyningar och gallringar äro av styrelsernas personal utförda på 59,500 ställen sedan år 1907. Undervisning i skogsvård har förmedlats vid de flesta lantmanna-, lantbruks- och folkhögskolor samt seminarier. Det är mycket att beklaga, om detta livliga arbetsintresse för skogsvården skall gå tillbaka genom nya, låt vara i största välmening, av Sveriges statsmakter stiftade lagar. På en så kraftigt växande planta bör man akta sig att avskära rötterna.

På grund av vad jag sålunda anført får jag hemställa,

att riksdagen, med ogillande av Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående skogsvårdsstyrelser, vad det rör 4, 8 och 9 §§, för sin del ville besluta:

att sista stycket i 4 § skall hava samma lydelse som sista stycket i nu gällande 4 § i Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående skogsvårdsstyrelser så lydande: Skogsvårdsstyrelse har att vid fullgörande av sin uppgift ställa sig till efterrättelse det reglemente, som Kungl. Maj:t, efter styrelsens förslag samt landstingets och hushållningssällskapets förvaltningsutskotts hörande, fastställer,

att 8 § skall hava följande lydelse: Skogsvårdsstyrelsen åligger att före april månads utgång varje år till länsstyrelsen avgiva redovisning för sin förvaltning under näst föregående kalenderår, skolande vid denna redovisning vara fogad en kortfattad framställning angående de under skogsvårdsstyrelsens tillsyn stående skogars tillstånd och skötsel.

Redovisningen skall granskas av revisorer, utsedda för ett år i sänder, en av Kungl. Maj:t och de övriga till antal och enligt de grunder, som om ledamöter i skogsvårdsstyrelsen är föreskrivet. Revisionsberättelsen, i

vilken ansvarsfrihet för styrelsen skall till- eller avstyrkas, skall tillika med nämnda framställning angående skogarnas tillstånd och skötsel till trycket befordras och utdelas bland ledamöterna i landstinget och vederbörande hushållningssällskaps förvaltningsutskott minst en månad före landstingets nästa lagtima sammanträde, varjämte ett exemplar samtidigt skall till Kungl. Maj:t insändas.

På landstinget och hushållningssällskapet ankommer att bevilja eller vägra skogsvårdsstyrelse ansvarsfrihet för styrelsens förvaltning under det år, revisionsberättelsen omfattar,

att 9 § skall hava samma lydelse som 9 § i ovan nämnda, nu gällande förordning angående skogsvårdsstyrelser, så lydande: Ledamot i skogsvårdsstyrelse ansvarar gemensamt med styrelsens övriga ledamöter för de medel, styrelsen haft under sin förvaltning. Denna ansvarighet fortfar, till dess förvaltningen blivit av landstinget och hushållningssällskapet eller, om klander anställes, av vederbörlig domstol godkänd eller ock till dess natt och år efter räkenskapens avlämnande förflutit, utan att klander i laga ordning blivit anställt,

att punkt 3 under strecket får följande lydelse:
3) att efter utfärdandet av denna förordning skogsvårdsstyrelserna ofördröjligen skola till Kungl. Maj:t insända sina reglementen med förslag till de ändringar och tilllägg däri, som kunna finnas erforderliga.

Stockholm den 7 april 1923.

J. P. Johansson.